

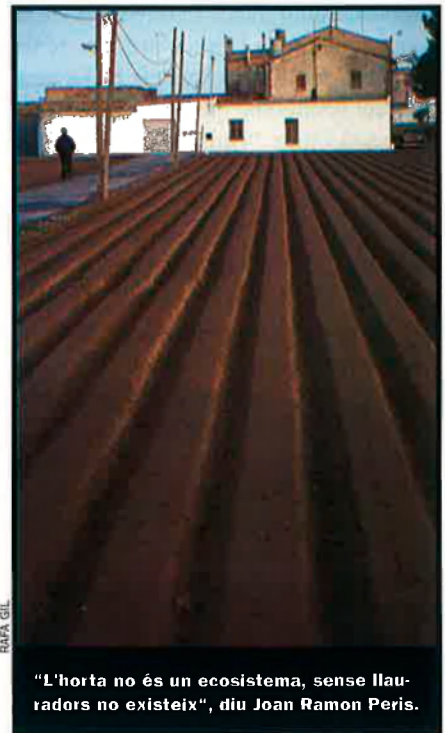
El futur de l'horta, vist pels llauradors

La comissió promotora de la Iniciativa Legislativa Popular a favor de l'horta de València va presentar la seua proposta al registre d'entrada de les Corts Valencianes el divendres 19 de gener. Els impulsors reclamen una moratòria urbanística, però també mesures per a millorar la situació dels llauradors de l'horta. En aquest reportatge, parlen uns professionals en perill d'extinció: els agricultors, constructors d'aquest paisatge.

L'horta que abraça els 48 termes municipals que formen l'àrea urbana de València corre perill. Des de l'any 1960 ha perdut la meitat de la seua superfície i amb el ritme de construcció actual, sotmesa a múltiples agressions, pot desaparèixer en cinquanta anys. L'horta està amenaçada per la pressió constructora d'una àrea urbana d'un milió i mig d'habitants, però també perquè quasi no queden ja llauradors, uns protagonistes que al llarg de 2.000 anys han modelat un dels paisatges agraris més peculiars d'Europa.

La Plataforma per un Cinturó d'Horta vol capgirar aquesta situació. El passat 19 de gener va iniciar els tràmits d'una Iniciativa Legislativa Popular de "lleï reguladora del procés d'ordenació i protecció de l'Horta de València com a espai natural protegit". Ara, la mesa de les Corts Valencianes haurà d'admetre a tràmit la proposta, la primera iniciativa legislativa popular que s'inicia al País Valencià, i començarà un procés d'arreglada de les 50.000 signatures necessàries perquè la llei arribe al parlament valencià. Els promotors de la iniciativa s'afanyen ara a crear una àmplia xarxa de fedataris públics que s'encarregaran d'arreglar les signatures.

Aquesta proposta preveu una moratòria urbanística de dos anys mentre es redacta una llei que haurà de protegir l'horta. Ara bé, també estableix una sèrie de propostes per protegir els llauradors, amb una situació més dramàtica encara. "La crisi del sector agrari ha afectat especialment l'horta. La piràmide d'edat està molt més envellida que a la resta de zo-

"L'horta no és un ecosistema, sense llauradors no existeix", diu Joan Ramon Peris.

nes agràries. A tot el País Valencià, hi ha un 5% de població agrària. A l'horta, està per davall del 2%. Ha decaigut de manera dràstica el pes econòmic i social, i el prestigi dels llauradors", diu Joan Ramon Peris, responsable de formació de la Unió de Llauradors. Per a Peris, sense llauradors no hi ha horta, i ara estan punt de desaparèixer: "L'horta no és un ecosistema, sense llauradors no existeix. El punt fonamental per salvar l'horta és salvar els llauradors. Aquestes terres porten 2.000 anys produint, i ara està a punt de trencar-se la cadena".

Llauradors de molt diverses edats i situacions vitals opinen sobre el futur incert de l'horta en aquestes pàgines.

“Tots els oficis rendeixen més que llaurar”

Joan Vicent, 79 anys

Aquest llaurador de Poble Nou va tots els dies a fer faenes a l'horta als seus 79 anys, encara que probablement cap familiar li prendrà el relleu. Denuncia el meninfotisme dels llauradors –“tots es queixen”, diu–, i s'ha dedicat tota la vida a combatre'l, amb una incansable participació en tots els llocs des d'on es pogueren fer coses pel camp. Joan Vicent, entre moltes coses, va ser fundador i president de la cooperativa de la seua pedania de València, al nord de la ciutat, ara fusionada amb altres i convertida en la cooperativa Vega Horta Nord, que té les instal·lacions al costat mateix de sa casa.

Vicent testimonia que la terra cada vegada està pitjor. “Hui en dia, el 95% de les collites va malament, i un 5% bé. Hi ha més inseguretat que mai. Abans, tot es comprava. Ara, tots volen productes bons, i tot allò que no té qualitat s'ha de tirar. Ara es guanyen molt menys diners que abans. Tots els oficis rendeixen més que ser llaurador”. La conseqüència és evident. “Hi ha molt pocs llauradors menors de 25 anys, i cada vegada n'hi ha més a temps parcial. Abans no feia falta, però hui tots busquen alguna cosa per viure millor”, exposa.

Els problemes de l'horta són molts, però Vicent posa especial èmfasi en un. “El mal és –diu– que tots els camps són molt xicotets”. L'horta, històricament, s'ha reparcel·lat progressivament, però ara el llaurador no té diners per a comprar més terra: “El que compra terra no és llaurador. La terra no dóna prou rendiment per comprar. El llaurador que compra terra, s'endeuta i paga la terra en un gratat d'anys, si tot li va bé. Abans, la terra era dels llauradors”.

Després de tota una vida, Vicent ha viscut les grans transformacions de l'horta. “S'ha perdut quasi tota la diversitat. Ací, ara, hi ha carxofar, ceba i creïlles. Abans, hi havia moniato, fesolar, melonar, pimentons... i tot anava bé en la terra. Hui, les plantes agafen moltes malalties”.

Sobre el futur, deixa una porta oberta a l'esperança. “La majoria dels llauradors estan cansant-se del poc rendiment que dóna la terra. Comencen a retirar-se llauradors que no tenen descendència. A la

llarga, pot desaparèixer l'horta. Dependrà de si se'n trau prou rendiment per poder ajudar a viure”, explica Vicent.

“En les zones edificables, no es pot competir”

José María Martí, 76 anys

La seua faena ha estat sempre la d'agricultor, però fa quatre anys que no llaura. Ha venut una part de la seua terra al terme de Bonrepòs i Mirambell (Horta Nord), en una zona on han fet un polígon industrial (“he tingut ocasió de vendre, i m'he evitat maldecaps”). Tota la terra d'horta que li quedava l'ha reconvertida en taronger, “que no dóna tanta faena”. De totes maneres, diu que si se li presentara ocasió, vendria “perquè jo ja no puc anar a treballar”. Martí considera que és molt difícil frenar l'avanç del ciment: “En les zones que són edificables, no es pot competir. La gent que té la terra prop de llocs urbans, ho ven per a posar atovons. Ho paguen bé”.

El gran problema, per a Martí, és el mateix que per a Joan Vicent. “Quan jo era jove, tot el qui tenia terra es dedicava a ser llaurador. Hui, un llaurador viu més malament que ningú. Ningú no vol llaurar la terra. No hi ha treballadors”.

Martí té un punt de nostàlgia, el del qui ha dedicat tota la vida a un ofici que absorbeix com pocs. “Ací es feien les tomaques de Bonrepòs. Eren com si fóra llomello, eren molt bones de menjar. Hui tot són coses noves, el menjar no és el mateix. Les tomaques que veus ara no te les pots menjar”. Un menjar que autoabastia la ciutat de València. “Ara, duen la verdura de qualsevol lloc. Abans, tota la que es consumia a València era de l'horta”.

La situació del camp és, per a Martí, crítica, perquè ara hi ha molta inseguretat i és molt més car treballar el camp. El futur, en cas que l'horta en tinga, serà el de noves fórmules de cultiu: “Hi ha grups que volen fer l'agricultura ecològica. Una altra opció pot ser treballar amb cooperatives que s'encarreguen de criar i comercialitzar”.

“Salvar el llaurador és salvar l'horta”

Miquel Muñoz, 60 anys

“Tots pensen a salvar l'horta, però nin-

gú pensa a salvar el llaurador, quan salvar el llaurador és salvar l'horta”. Miquel Muñoz, agricultor i president del Consell Regulador de la Xufa, pensa que si l'horta corre perill és sobretot pel crític estat de l'agricultura, que està en una situació límit: “A mi m'agrada molt l'horta. Disfrute molt anant al camp. El qui té terra disfruta cuidant-la, però ho pagues molt car perquè per viure has de guanyar diners. La renda nostra és de vergonya. Si sobrevivim és perquè fem més hores que un rellotge. Ningú vol quedar-se al camp. En qualsevol ofici es guanya més. Ara, no hi ha prou gent per a treballar l'horta”.

Per a Muñoz, és prioritari garantir la renda dels agricultors. “Totes les collites o almenys les més interessants, haurien de tindre un preu mínim garantit. Si volem tindre gent a l'horta, no es poden perdre diners tots els anys”. Aquest llaurador apunta també algunes altres iniciatives que podrien ajudar a millorar la situació dels llauradors, com ara l'agricultura ecològica, l'agricultura integrada o la creació d'un banc de terres perquè els llauradors pogueren comprar camps: “En un minut, s'acabava l'especulació”.

Una altra alternativa podria ser la creació de figures de qualitat. L'únic exemple a l'horta, de moment, és la creació de la denominació d'origen Xufa de València, projecte en què està ben implicat Muñoz: “La xufa és un dels pocs productes de l'horta que funciona, i s'està salvant per la denominació d'origen. Hem d'aconseguir que es respecten totes les normes de la denominació i millorar-les. Hem de regular més els productes que s'utilitzen en el camp”.

Ara bé, per dur a terme totes aquestes innovacions, s'ha de comptar amb llauradors que es dediquen al camp. “Tot açò és molt difícil de fer si no hi ha professionals. Si no hi ha professionals, açò s'acaba”, sentència Muñoz.

“Hi ha futur si fem el que el mercat demana”

Juani Zamora, 34 anys

Es considera llauradora, però també empresària, i es va embarcar ja fa uns anys en una nova manera de cultivar, la producció integrada, des de la Cooperativa Vega Horta Nord. Zamora pensa que

A l'esquerra, Joan Vicent, amb 79 anys encara fa faenes al camp tots els dies. Dalt, a la dreta, Miquel Muñoz, presideix el Consell Regulador de la Xufa, un dels pocs productes de l'horta que funcionen bé. A sota, Juañ Zamora, treballa amb les noves tècniques de la producció integrada.

si es modernitzen les tècniques agràries, l'agricultura a l'horta de València sí que pot sobreviure: "Com es llaura ara, no hi ha futur, però s'ha de fer allò que el mercat demana. S'ha de planificar i fer producció integrada".

Amb aquest sistema, s'estudia quins són els productes que el client vol i quina és la millor manera de criar-los. D'aquesta manera, es planifica la producció i els processos de cultiu, tot sota l'atenta mirada dels tècnics. Uns nous mètodes allunyats de les tradicionals actituds individualistes i especulatives dels llauradors de l'horta. "El qui vulga produir amb aquest sistema a la cooperativa —diu Zamora—, ha de posar en una fitxa de

cultiu tot el que fa en el camp. El 90% dels clients demanen saber com s'han criat els productes".

La producció integrada, encara poc estesa a l'horta de València, ja comença a tenir pes en aquesta cooperativa. "Enguany, cultivem 1.000 fanecades programades i planificades. L'any 1995, no n'hi havia cap". Zamora confia en un sistema que ja comença a donar resultats. "Al principi, teníem por, però de moment va tot prou bé i ja s'estan veient els resultats. Amb aquest sistema, és com si el llaurador tinguera nòmina perquè tenim preus de referència als que ens marquem que hem d'arribar. Cada vegada estem més prop". El paper del

llaurador, amb la producció integrada, pot canviar. La cooperativa li ofereix quasi tots els serveis. El llaurador tan sols ha de regar i sulfatar, i els responsables de la cooperativa li ho planifiquen tot i li fan la faena.

Zamora troba resistències, perquè els canvis són molt grans: "Hi ha gent que no entén que la vida canvia i que les coses es poden fer millor. Com més major és u, més difícil és que ho compregua". Uns recels que encara són majors quan els proposa una dona: "He patit molt. Per ser dona, he de demostrar el doble. Sóc dona en un món molt masculista".

Miquel Calvet